

Література

1. Биков В. Ю. Підвищення значущості інформаційно-комунікаційних технологій в освіті України / В. Ю. Биков // Педагогіка і психологія. – 2009. – № 1. – С. 28–33.
2. Овчарук О. Тенденції інформатизації освіти й використання ІКТ для поліпшення освіти / О. Овчарук // Шлях освіти. – 2007. – № 2. – С. 19–22.
3. Сікорський П. І. Комп'ютерні технології навчання: сутність та особливості впровадження / П. І. Сікорський // Педагогіка і психологія. – 2004. – № 4. – С. 29–35.
4. Федорук П. І. Адаптивна система дистанційного навчання та контролю знань на базі інтелектуальних Інтернет-технологій / П. І. Федорук ; Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, Івано-Франківськ : Прикарпатський нац. ун-т, 2008. – 324 с.

ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РОЗРИВУ В ПІДГОТОВЦІ КОМПЕТЕНТНИХ ФАХІВЦІВ

Козак Н. С.¹, Постіл С. Д.²

¹Державний податковий університет

*²Ірпінський фаховий коледж економіки та права
Київська обл., м. Ірпінь, вул. Університетська, 31*

Розрив між очікуваннями ринку праці від фахівця та тим, чого його навчили в навчальному закладі, – річ давно відома, і це не лише українська проблема. Такий розрив називають «кваліфікаційним» або *skills gap*. Він призводить до розчарувань випускника, який освіту здобув, але фахові навички відповідного рівня у нього не сформовані. Натомість, розчарування роботодавця – отримуєш дипломованого фахівця, якого ще потрібно навчати. Негативні наслідки від кваліфікаційного розриву величезні – втрата продуктивності праці становить 6 %, а світовий ВВП втрачає 5 трильйонів доларів щорічно [2].

Розв'язання проблеми кваліфікаційного розриву має бути комплексним завданням, тобто має відбуватись за участю як системи освіти, так і ринку праці.

Як свідчать опитування роботодавців та міжнародні дослідження, навчальні заклади мають опікуватися формуванням у студентів таких навичок з відповідним кваліфікаційним розривом:

- 1) здатність вирішувати проблеми – 29 %;
- 2) стресостійкість – 29 %;
- 3) комунікаційні навички – 24 %;
- 4) адаптивність – 20 %;
- 5) аналіз даних – 20 %;
- 6) лідерські якості 19 %.

Роботодавці вважають, що найактуальніші кваліфікаційні навички краще формуються під час практики, ніж в аудиторії навчального закладу. Доцільно змінити підхід до проходження та визнання практики студентами відповідно до міжнародного досвіду, коли відповідальність за пошук практики за студентом, а не є формальністю закладу освіти.

Бізнес однозначно зацікавлений і готовий боротися за таланти, приймати на практику та стажувати на платній основі, укладати договори про часткову оплату навчання з подальшим працевлаштуванням.

Вирішення проблеми кваліфікаційного розриву виключно зусиллями ринку праці, тобто роботодавців, – дуже складне завдання. В Україні понад половину найманих працівників (53,3 %) були охоплені додатковою підготовкою (перепідготовкою) та підвищенням кваліфікації, з них усього 32,4 % опитаних навчалися за рахунок підприємства, 18,6 % – за власний кошт, 2,3 % – за рахунок третіх осіб. Решта (46,7 % респондентів) упродовж останніх п'яти років не оновлювали професійних компетентностей, не проходили такої підготовки.

Існує інший підхід до вирішення проблеми кваліфікаційного розриву у контексті популярної в світі загальної освітньої концепції, окресленої як навчання упродовж усього життя (lifelong learning). Відповідно відбувається радикальна зміна поглядів на освіту дорослих. Якщо у середині ХХ ст. переважала компенсаційно-адаптаційна функція освіти дорослих, яка полягала в усуненні недоліків і прогалин раніше здобутих знань, то в останніх десятиліттях ХХ ст. ця функція набула інтегрального характеру. Почав формуватися новий підхід до освіти дорослих як до сфери можливостей у працевлаштуванні, зміни професій тощо. Найголовнішою стала вимога «навчитися вчитися» [3].

На реалізацію такого підходу до освіти дорослих Мінцифра спільно з Genesis Academy запустила проєкт IT Generation, який допоможе охочим отримати нову спеціальність, безкоштовно пройти IT-курси. В галузі IT завжди є можливість розвиватися як технічним, так і нетехнічним спеціалістам. Адже компанії для ефективної роботи потрібні фахівці різного профілю [1].

Часто шукають проєкт-менеджерів, бізнес-аналітиків, маркетингологів, рекрутерів. Але водночас залишаються менш очевидні, але

цікаві позиції ком'юніті-менеджерів, які допомагають підтримувати внутрішні спільноти, або ж технічних райтерів. Крім того, відсутність технічної освіти не має заважати розуміти цифри та бізнес-процеси.

В усіх видах ІТ-компаній потрібні спеціалісти таких професій, як рекрутери, HR-менеджери, фахівці підтримки, PR-спеціалісти. Технічної освіти також не вимагають маркетологи, дизайнери, більша частина аналітиків, контент-менеджери, які наповнюють програмний продукт. Також є професії в розробці програмних продуктів, де технічна освіта на початкових позиціях не так важлива – Manual QA, Project Manager, HTML-розробник.

В разі «сеньйорних позицій» у розробці продуктів, то глибоке розуміння технічних знань і технічна освіта є потрібними [1].

Нині дуже актуальною постала проблема з працевлаштування на професійному рівні переміщених осіб з України за кордоном. Як виявилось, є можливість розвиватися в ІТ-сфері і нетехнічним спеціалістам. Так, у ФРН за наявності підтверджуючих документів після відповідного конкурсу є можливість перепідготовки фахівців за спеціальністю «Тестувальник програмних засобів», «Web-дизайнер» [7].

Вирішення проблеми кваліфікаційного розриву має бути комплексним завданням, тобто відбуватися з участю як системи фахової освіти, так і ринку праці.

Слід сприйняти, що в сучасному світі випускник як ерудит, котрий чудово володіє виключно предметними знаннями, вже не потрібен роботодавцеві. Без відповідних навичок ці знання на ринку праці імплементувати неможливо. Однак, навчальний заклад має дати оболонку і направлення, а студент повинен працювати над своєю самоосвітою і бути зацікавленим в пошуку професійних середовищ.

Слід врахувати, що на якість підготовки компетентних фахівців впливає професійний стандарт, досягнення якого однозначно зменшить кваліфікаційний розрив між вимогами ринку праці і пропозицією закладів освіти.

Серйозним випробуванням для системи освіти стала кризова ситуація в суспільстві, викликана спочатку поширенням коронавірусу, а тепер війною. В Міністерстві освіти і науки України вказують на такі негативні наслідки та недоліки онлайну [7]:

- 1) відсутність ефективного зворотного зв'язку з викладачами;
- 2) великий обсяг домашніх завдань;
- 3) технічні проблеми;
- 4) недостатнє забезпечення отримувачів освіти та науково-педагогічних працівників комп'ютерною технікою;
- 5) недостатнє спілкування;
- 6) відсутність можливості отримати практичний досвід.

У листі до навчальних закладів МОН рекомендує почати навчальний рік із 1 вересня 2023 та максимально перейти на аудиторний формат занять за умови наявності укриттів та їх достатньої місткості.

Вирішення цих проблем очевидно буде неможливе без ґрунтовних змін у підходах до організації навчання в закладах освіти та в кожній дисципліні. Один з факторів, що дозволяє здійснювати успішну зміну професійної траєкторії є педагогічні технології, що дозволяють освоїти освітню концепцію «навчитися вчитися».

Достатньо ефективною зарекомендувала себе педагогічна технологія на основі впровадження в процесі міждисциплінарного інформаційного моделювання наскрізних індивідуальних комплексних завдань, які сприяють активно долучатися до процесу комунікації, освоєнню нових інформаційних технологій та формуванню навиків їх використання при створенні різних проектів [4].

В процесі формування власних ефективних моделей навчання доцільним буде використання різноманітних методів проектів, а саме: 1) інформаційні; 2) дослідницькі; 3) творчі; 4) телекомунікаційні; 5) рольові. Типовою ознакою таких проектів є міжпредметність й інтегрованість знань, умінь, навичок з формуванням комунікативної, лінгвістичної, соціокультурної, когнітивної компетентностей та діяльності студента під час виконання проектів, їх конструювання, впровадження, супроводу, обговорень чи дебатів тощо [5].

Навчання в процесі реалізації такої моделі розглядається як активний, індивідуальний та соціокультурний процес, що забезпечує формування його розуміння та необхідні компетентності.

Студент створює у навчальному процесі свою особисту структуру знань та навиків з інформаційного простору дисципліни, розвиває різні види діяльності, які потрібні йому у подальшій роботі. Викладач підтримує його у цьому процесі.

Література

1. Безкоштовні ІТ-курси: в ІТ без досвіду – як обрати професію без. URL: <https://marketer.ua/ua/free-it-courses-for-those-who-want-to-switch-to-it-from-another-field/> (дата звернення: 19.08.2022).

2. Костюк Олександр. Розрив між мріями дипломованих «спеціалістів» і реальністю. URL: <https://zn.ua/ukr/EDUCATION/chomuvipuskniki-universitetiv-ne-zadovolnjajut-robotodavtsiv.html> (дата звернення: 21.07.2023).

3. Освіта дорослих у перспективі змін: інновації, технології, прогнози : колективна монографія / за ред. А. Василюк, А. Стоговського. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2017. 248 с.

4. Постіл С. Д. Проектна педагогічна технологія на основі міждисциплінарного інформаційного моделювання. Фіз.-мат. освіта : наук. журнал. 2017. Вип. 4 (14). – С. 261–266.

5. Постіл С. Д., Козак Н. С. Інтегративність системного підходу в освітньому процесі. Фізико-математична освіта : наук. журнал. Суми : СумиДПУ. 2017. Вип. 1 (11). С. 84–88.

6. Studiengemeinschaft Werner Kamprath Darmstadt GmbH. Центр дистанційного навчання в м. Дармштадт, Гессен, Німеччина. URL: <https://www.sgd.de/> (дата звернення: 18.06.2023).

7. Про здійснення освітнього процесу. URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/89545/

THE EFFECTIVE USAGE OF THEMATIC ECONOMIC TERMINOLOGY IN LEARNING AND TEACHING ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSE

Kharzhevskaya O. M.¹, Lypko V. Yu.²

Khmelnytskyi National University.

E-mail: ¹kharzhevskaya@gmail.com, ²varvaralupko@gmail.com

In today's interconnected world, the ability to communicate effectively in English is crucial, especially in professional contexts. English for Specific Purposes (ESP) programs cater to the language learning needs of individuals in specific fields, such as business, finance, banking or economics. An important aspect of mastering ESP is the acquisition and application of thematic economic terminology. This article explores the significance of incorporating thematic economic terminology into the process of learning and teaching English for Specific Purposes, emphasizing its benefits and suggesting effective strategies for implementation.

By integrating thematic economic terminology into ESP instruction, educators can enhance the relevance and authenticity of the language learning experience. Real-world economic vocabulary and concepts mirror the language used in professional settings, providing learners with practical skills applicable to their chosen field. Exposure to authentic economic terminology allows learners to familiarize themselves with industry-specific jargon, thereby building their confidence and facilitating flawless communication in their respective spheres of professional activity [1, 2].

Thematic economic terminology not only enriches learners' vocabulary but also promotes a deeper understanding of economic principles and concepts. By using industry-specific language, learners can grasp complex economic theories more effectively. Employing relevant terminology helps